

Vlaams
Parlement

ingediend op **19** (2017-2018) – Nr. 5-F
13 juni 2018 (2017-2018)

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door Sabine Vermeulen
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

over het ontwerp van decreet

houdende aanpassing
van de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2018

Samenstelling van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid:

Voorzitter: Jos De Meyer.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Jelle Engelbosch, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Sabine Vermeulen, Peter Wouters;

Jos De Meyer, Bart Dochy, Tinne Rombouts, Johan Verstreken;

Herman De Croo, Francesco Vanderjeugd;

Els Robeyns, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Vera Celis, Matthias Diependaele, Bert Maertens, Marius Meremans, Wilfried Vandaele,

Tine van der Vloet;

Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens, Michel Doomst, Jan Durnez;

Lydia Peeters, Freya Saeys;

Rob Beenders, Kurt De Loor;

Johan Danen.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin.

Documenten in het dossier:

- 19** (2017-2018) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
  - Nr. 2 t.e.m.4: Amendementen
  - Nr. 5-A t.e.m. 5-E: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
- 18** (2017-2018) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 12** (2017-2018) – Nr. 1: Evaluatie van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
  - Nr. 2: Verslag van de hoorzitting
- 17** (2017-2018) – Nr. 1: Algemene toelichting
  - Nr. 2: Toelichtingen per programma
- 20** (2017-2018) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

INHOUD

1. Toelichting	4
2. Algemene bespreking	4
2.1. Steve Vandenberghe.....	4
2.2. Francesco Vanderjeugd	5
2.3. Sabine Vermeulen	6
2.4. Jos De Meyer	6
2.5. Herman De Croo	6
2.6. Antwoorden van minister Joke Schauvliege.....	6
2.7. Bijkomende vragen van een aantal commissieleden en antwoorden van de minister	7
3. Artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemming	8
Gebruikte afkortingen	9

De Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid behandelde op 16 mei 2018 het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018.

1. Toelichting

Minister *Joke Schauvliege* deelt mee dat de begrotingsaanpassing voor het jaar 2018 geen fundamentele bijstellingen bevat met betrekking tot het beleidsdomein Landbouw en Visserij.

Wel worden de betaalkredieten van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds technisch naar beneden bijgesteld met 3,6 miljoen euro als gevolg van een inhaalbeweging aan uitbetalingen van subsidies gedurende de afgelopen jaren. Er werd dus meer uitbetaald waardoor de betaalkredieten van het VLIF voor dit jaar kunnen worden bijgesteld.

De begrotingsopmaak stond – wat het luik Landbouw betreft – in het licht van de twee landbouwrampen in 2017. De Vlaamse landbouw werd immers getroffen door achtereenvolgens nachtvorst in april 2017 en aanhoudende droogte van april tot juni. Via de erkenning van deze landbouwrampen op 25 september 2017 door de Vlaamse Regering, zullen de landbouwers een deel van hun oogstverlies kunnen recupereren via het landbouwrampenfonds. De minister gaf aan haar administratie de opdracht om prioriteit te geven aan de afhandeling van deze schadedossiers, en kan melden dat een eerste uitbetaling zal volgen tegen de zomer 2018.

De minister wijst ook nog op een aantal initiatieven die vervat zitten in de begroting. Zo zet zij in op het verder mitigeren van de uitstoot van broeikasgasemissies. Om deze doelstelling te verwezenlijken stelt zij vanuit het Vlaams Klimaatfonds 1,1 miljoen euro aan het VLIF ter beschikking voor subsidiëring van emissiereducerende investeringen.

Voor het wetenschappelijk, toegepast praktijkonderzoek met het oog op haalbare en uitvoerbare landbouwmaatregelen voor de reductie van de (bodem)emissies van methaan, lachgas en CO₂, voorziet de minister een toelage van 1,9 miljoen euro aan het ILVO.

2. Algemene bespreking

2.1. Steve Vandenberghe

Steve Vandenberghe wenst namens zijn fractie een aantal bezorgdheden mee te geven die iets ruimer gaan dan de afgelijnde begrotingsaanpassing. Hij stelt vast dat de boeren van crisis naar crisis gaan en geen loon naar werken krijgen. Vlaamse land- en tuinbouwers worden kapot geknepen door de wurgende prijzenoorlog, met bijvoorbeeld appels uit Nieuw-Zeeland, Chili of Amerika, terwijl ze er in Sint-Truiden veel lekkerdere kweken en de ecologische voetafdruk van deze laatste pakken kleiner is. De jongste jaren voerden we 150.000 ton appels in terwijl de inlandse fruitteelt kreunt onder de zeer lage prijzen, en een groot deel van de oogst niet meer verkocht geraakt. Er worden bijna evenveel Pink Lady's uit Nieuw-Zeeland verkocht als de eigen Jonagolds.

In de supermarkt koopt men asperges uit Peru omdat ze 5 euro goedkoper zijn dan die uit Vlaanderen. We moeten echt naar mogelijkheden zoeken om de Vlaamse land- en tuinbouwers en hun goeie producten te steunen.

Naar aanleiding van de begrotingsaanpassing formuleert Steve Vandenberghe het voorstel om tot een transitiefonds te komen. De Europese steun van 260 miljoen

euro die er nu reeds is, moet via het VLIF worden aangewend om de boeren financieel te helpen om anders te produceren. Wie de transitie wil inzetten van industriële teelt naar kleinschaligheid, van lange naar korte keten, moet daarin financieel ondersteund worden. Kleinschalige landbouw zal ook een grotere garantie betekenen voor dierenwelzijn en volksgezondheid. Als boer krijg je dan een persoonlijke relatie met je klant, wat meteen ook de sociale controle inbouwt.

De overheid moet opnieuw de dirigent worden voor eerlijke prijzen en voedselveiligheid en moet daarbij structureel durven ingrijpen. Pas de subsidies aan en geef meer ruimte aan kleinschalige landbouw, aan de korte keten. Durf ook echt overheid te zijn en grijp in op de prijsvorming. Het is niet normaal dat boeren voor hun producten op de vrije markt vaak minder krijgen dan de productiekosten, en dat warenhuizen de boeren naar echte dumpingprijzen drijven. Iedereen heeft recht op loon naar werken, ook onze boeren. Enkel een eerlijke vergoeding en dus een stop op de moordende prijzenslag voor voedsel, zal de voedselschandalen kunnen stoppen. De overheid moet hier een dirigentenrol opnemen.

De overheid moet ook durven kiezen voor producten van eigen streek en dus voor de korte keten. Dat is niet alleen goed voor de eigen producenten, maar ook voor het verminderen van de klimaatdruk en onze ecologische voetafdruk, want groenten en fruit moeten niet van de andere kant van de wereld naar hier worden gehaald. Deze keuze kan bijvoorbeeld gemaakt worden door in overheidsrestaurants, scholen en ziekenhuizen spelregels op te leggen. Het is perfect mogelijk om via het VLIF hiervoor in subsidies te voorzien. Dergelijke systemen uitwerken is cruciaal voor de toekomst en het inkomen van de Vlaamse boer en tuinder.

Het VLIF wil vooral duurzame investeringen stimuleren om de structuur van de land- en tuinbouw te verbeteren, rendabiliteit te verbeteren en de kostprijs te verminderen. Meer steun aan de korte keten past daar perfect in. Het is bovendien goed voor het inkomen van de Vlaamse land- en tuinbouwer, geeft een kleine ecologische voetafdruk en het zijn goede producten uit eigen streek.

Steve Vandenberghe roept de minister op om initiatieven te nemen om de moordende prijzenslag te stoppen. Daarvoor is overleg nodig met de Waalse en federale ministers om concrete voorstellen uit te werken. Het zou fijn zijn om daar nog vóór het zomerreces een overzicht van te krijgen. Alleen door een overheid die durft in te grijpen in het marktsysteem, die regels durft opleggen en de beschikbare middelen herschikt, kan men terug vat krijgen op het systeem.

2.2. Francesco Vanderjeugd

Francesco Vanderjeugd verwijst naar het Fonds toezicht en handhaving Landbouwdecreet dat via bepalingen in het programmadecreet wordt opgericht als afsplitsing van het Vlaams Landbouwfonds, en waarvoor een opbrengst van 50.000 euro wordt voorzien (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1570/1). Wat zijn de geplande bestedingen en verwachte opbrengsten voor de komende jaren?

De ontvangsten van het Fonds voor het Landbouwinformatienetwerk worden bijna gehalveerd van 110.000 naar 60.000 euro. Wat is de reden hiervan?

Voor het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquacultuursector is er een bijstelling in VAK en VEK van min 637.000 euro. Wat is de verklaring van deze daling?

2.3. Sabine Vermeulen

Sabine Vermeulen sluit zich aan bij de laatste opmerking van Francesco Vanderjeugd. Betekent de bijstelling voor het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquacultuursector van afgerond 2 miljoen naar 1,4 miljoen euro dat er vorig jaar minder middelen werden voorzien als steun voor de Vlaamse vissers en reders, met minder investeringen tot gevolg, of werden een aantal betalingen naar volgend kalenderjaar verschoven?

2.4. Jos De Meyer

Jos De Meyer verwijst eveneens naar het VLIF dat zich in grote lijnen concentreert op bedrijfsovernames, milieu-investeringen en investeringen voor innovatie. Zijn er nog andere belangrijke investeringen die het VLIF voor zijn rekening neemt?

Is het mogelijk is om een overzicht te bezorgen van de evolutie van de middelen voor het VLIF tijdens deze legislatuur? Er wordt al eens beweerd dat VLIF de schaalvergroting stimuleert, al kan hij dat uit eigen ervaring niet bevestigen.

Het Fonds toezicht en handhaving Landbouwdecreet werd afgesplitst van het VLIF en is bevoegd voor het toezicht en de handhaving van het Landbouwdecreet. De minister verwees daarbij expliciet naar administratieve geldboeten en exclusief bestuurlijke geldboeten, opgelegd ter uitvoering van het Landbouwdecreet, en de betaling van de expertisekosten. Is dit een exhaustieve lijst of zijn er nog andere mogelijkheden waarvoor het fonds in de toekomst zou kunnen worden aangewend?

2.5. Herman De Croo

Herman De Croo informeert of de minister deze legislatuur nog plannen heeft om de pachtwetgeving aan te passen.

2.6. Antwoorden van minister Joke Schauvliege

Minister *Joke Schauvliege* verwijst naar de tussenkomst van Steve Vandenberghe waarin hij onder andere pleit voor een transitiefonds. Een dergelijk fonds bestaat reeds met het Landbouwinvesteringsfonds dat ten dienste staat van de landbouwgerelateerde sectoren, en projecten financiert van niet-commerciële instellingen en organisaties die voor landbouw en visserij van belang zijn.

Het is een foute interpretatie dat dit fonds enkel zou gericht zijn op het realiseren van schaalvergroting, wat ook reeds door Jos De Meyer werd aangehaald. Doorheen de jaren is er een verschuiving van de investeringen van het Landbouwinvesteringsfonds naar bijvoorbeeld duurzaamheid, minder energieverbruik en een verminderde uitstoot van CO₂. Er wordt ook ondersteuning gegeven aan bijvoorbeeld de korte keten, hoeveverkoop en biolandbouw, wat duidelijk afwijkt van het foutieve beeld dat het VLIF en het beleid enkel grote bedrijven zouden ondersteunen. Het beleid maakt immers geen keuze voor het type landbouw dat wordt ondersteund. Het is de ondernemer zelf die deze keuze bepaalt.

De stelling dat de overheid rechtstreeks zou moeten ingrijpen en de import en export zou moeten beperken is zeer vergaand. Mogen onze landbouwbedrijven dan nog enkel produceren voor binnenlands gebruik?

Even vergaand is de stelling dat de overheid zelf moet zorgen voor een competitieve prijs voor de producten. Het verleden heeft in bepaalde landen

uitgewezen dat dit geen succesrijk model is. Europa heeft in de landbouwsector bewust de marktwerking toegelaten, gekoppeld aan tal van randvoorwaarden inzake voedselzekerheid, duurzaamheid, dierenwelzijn, voedselveiligheid en dergelijke. Daarvoor werden standaarden uitgewerkt en wordt vanuit het Europees landbouwbeleid ook in steunmaatregelen voorzien.

Het pleidooi voor overleg tussen de gewesten over prijsvorming en overheidssteun gaat bovendien in tegen de Europese wetgeving die onrechtmatige staatssteun verbiedt. Indien elk land deze procedures toepast, betekent dit het failliet van het Europese model. De minister nodigt Steve Vandenberghe uit om zijn voorstellen in een globaal model te gieten en het goed te onderzoeken. Het afsluiten van de grenzen voor import en export om een ideale kleinschalige interne markt te creëren is niet meer van deze tijd.

Voor het FIVA was er een bijstelling in functie van het budget dat nodig is voor de financiering van lopende projecten. Het aantal ervan verschilt doorheen de jaren.

Uiteraard zijn er verschuivingen doorheen de jaren die mee evolueren met de activiteiten van het VLIF, zoals bijvoorbeeld bij overnames of bijkomende investeringen inzake duurzaamheid. Er worden ook extra klemtonen gelegd op energiebesparing en het terugdringen van CO₂ en op dierenwelzijn. De uitgaven hiervoor zijn uiteraard groter dan in het verleden.

De afgesplitste middelen van het Vlaams Landbouwfonds ten voordele van het Fonds toezicht en handhaving Landbouwdecreet zullen worden aangewend voor de betalingen van advocaten en experts die rond de handhaving worden ingeschakeld.

De minister bezorgt een overzicht van de middelen van het VLIF zoals gevraagd door Jos De Meyer.

Begrotingsjaar	Vastleggingsmachtiging	Dotatie
2014	72.024.000	76.705.000
2015	67.149.000	68.452.000
2016	66.024.000	67.327.000
2017	67.024.000	75.364.000
2018 (initieel) *	67.024.000	70.000.000

* begrotingsopmaak, decreet van 21 december 2017

2.7. Bijkomende vragen van een aantal commissieleden en antwoorden van de minister

Steve Vandenberghe vindt dat de minister een zwart-witverhaal maakt van zijn tussenkomst. Het is net alsof de minister met 260 miljoen euro overheidssteun geen keuzes kan maken. Hij moet blijkbaar zwijgen over de echte problemen, maar dat brengt ook geen oplossing. Hij zegt liever waar het op staat, hoe ongemakkelijk dat ook is, en kiest voor een landbouwbeleid met een degelijk inkomen voor de boeren, leefbaarheid voor natuur en landschappen en goede gezonde producten. Men moet weg van de waan dat landbouw enkel toekomst heeft als alles groter en groter wordt, en dus verzuipt in de globaliteit die de boeren verstikt en ook de consument bedreigt. De boeren moeten hun landbouwbedrijf weer in eigen handen nemen, weg van de banken en grote concerns. Veel kleinschalige en innovatieve landbouwbedrijven worden momenteel weggeduwd. Zij verdienen steun en flankerende maatregelen, want ze zijn een belangrijke schakel in de natuur en de productie van kwalitatief

voedsel. De spreker weet ook wel dat import- en exportbeperkingen niet zomaar kunnen worden opgelegd, evenmin als de verplichte prijsvorming. Het zijn de flankerende maatregelen die er terug voor moeten zorgen dat de boeren loon naar werk krijgen, en hij is bereid om dit debat in een later stadium met de minister te voeren. De kleine boeren luiden immers de alarmklok waar we niet doof voor kunnen zijn. Hij zal zich bij de stemming onthouden en vraagt een ruim debat over de toekomst van de landbouw.

Jos De Meyer deelt als commissievoorzitter mee dat het Europees landbouwbudget voor de komende jaren spoedig zal worden vastgelegd. Dit budget zal uiteraard bepalend zijn voor de richting die het gemeenschappelijk landbouwbeleid zal uitgaan, en waarover het Vlaams Parlement nog een standpunt moet innemen. Er is dus zeker voldoende ruimte om het debat over de toekomst van ons landbouwbeleid aan te gaan.

Minister *Joke Schauvliege* deelt ten slotte mee dat binnen de regering een evaluatie werd gemaakt van elementen van de pachtwetgeving die in aanmerking komen om te worden aangepast. Op dit moment is er binnen de regering echter geen consensus voor een gedragen aanpassing van de pachtwetgeving. Het is niet uitgesloten dat er nog een consensus groeit, maar die is er op dit ogenblik niet.

3. Artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemming

Tijdens de artikelsgewijze bespreking worden geen specifieke opmerkingen per artikel gemaakt. De commissieleden dringen evenmin aan op een aparte stemming per artikel.

De aan de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid toegewezen onderdelen van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018, worden bij indicatieve stemming aangenomen met 7 stemmen bij 2 onthoudingen.

Jos DE MEYER,
voorzitter

Sabine VERMEULEN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

FIVA	Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquacultuursector
ILVO	Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek
VAK	vastleggingskrediet
VEK	vereffeningskrediet
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds